

Notat:

Barrierer og løsningsforslag i forbindelse med Housing First og borgernes overgang fra forsorgshjem til egen bolig

10. dec. 2025

Formålet med dette notat er at belyse de væsentligste udfordringer i forbindelse med sikring af boliger til borgere, der udsluses fra forsorgshjem som led i Housing First-indsatsen i Norddjurs Kommune. Yderligere er formålet at præsentere mulige konkrete løsningsforslag, der kan understøtte en hurtig og stabil overgang fra forsorgshjem til egen bolig.

Notatet skal danne grundlag for politisk drøftelse og stillingtagen til løsningsforslagene.

Baggrund

I Norddjurs Kommune er det politisk besluttet at anvende servicelovens hjemmel til at etablere indsatser efter Housing First-tilgangen. Formålet er at sikre, at borgere i hjemløshed eller i risiko for hjemløshed hurtigt får adgang til en permanent bolig i kombination med en særlig social støtte leveret efter særlige metoder.

Housing First-tilgangen bygger på princippet om, at bolig og dermed stabilitet i boligsituationen er afgørende for at kunne håndtere øvrige sociale og sundhedsmæssige udfordringer. Tilgangen indebærer, at borgeren tilbydes bolig som første skridt – uden krav om forudgående optræning, behandling eller afvænning – kombineret med individuelt tilrettelagt støtte baseret på metoderne **CTI**, **ICM** eller **ACT**.

Indsatserne kan iværksættes enten i forlængelse af borgernes ophold på forsorgshjem eller forebyggende, så borgere i umiddelbar risiko for hjemløshed undgår ophold på forsorgshjem.

Nye refusionsregler

Med hjemløsereformen fra oktober 2023 blev refusionsreglerne ændret for at understøtte kommunernes omlægning til Housing First-tilgangen.

I september 2025 blev der indgået en politisk aftale om yderligere udvidelse af refusionsordningen for bostøtte efter Housing First-principperne med det formål at styrke implementeringen i kommunerne. Det bemærkes, at aftalen endnu ikke er udmøntet i en formel lovændring.

Med hjemløshedsreformen blev det vedtaget, at kommunerne får 50 procents statsrefusion for udgifter til bostøtte efter Housing First-tilgangen (SEL § 85 a) i op til to år efter, at en borger er flyttet fra forsorgshjem i egen bolig. Dette gælder, når afgørelsen om bostøtte er truffet, inden borgeren udskrives fra forsorgshjemmet. Med den nye politiske aftale fra september 2025 udvides ordningen, så refusionen også omfatter bostøtte efter Housing First-tilgangen til borgere i alle typer hjemløshed – herunder borgere, der ikke har haft ophold på forsorgshjem forud for indsatsen. Derudover kan der opnås refusion for midlertidige botilbud efter §107 i op til seks måneder.

Med hjemløshedsreformen i 2023 blev refusionsperioden for ophold på forsorgshjem (§110) begrænset til 120 dage pr. løbende år. Efter denne periode ophører refusionen helt og kommunen skal selv dække udgifterne til borgers ophold. Oprindeligt var det planen, at refusionsperioden pr. april 2026 skulle nedsættes til 90 dage. Med den politiske aftale fra september 2025 er den nuværende refusionsperiode blevet forlænget i yderligere 2 år for at sikre den nødvendige tid til omlægningen af indsatsen mod hjemløshed i kommunerne (frem til 1. april 2028) Herefter reduceres refusionsperioden som planlagt til 90 dage.

Ændringen giver kommunerne et tydeligt økonomisk incitament til at forkorte borgernes ophold på forsorgshjem og sikre hurtig etablering i permanent bolig med bostøtte, da længerevarende ophold uden refusion medfører betydelige merudgifter.

Aktuelt har seks borgere fra Norddjurs Kommune ophold på et forsorgshjem. Varigheden og udgiften for opholdene varierer. Et ophold på et forsorgshjem koster i gennemsnit 2.130 kr. pr. døgn, og borgerne har i gennemsnit opholdt sig på forsorgshjem i 165 døgn. Det betyder, at Norddjurs Kommune ikke modtager refusion for cirka 45 af disse dage. Når refu-

sionsperioden om 2 år sænkes til 90 dage, vil antallet af ikke-refusionsberettigede dage stige til 75, medmindre det lykkes at udsluse borgerne hurtigere til egen bolig.

Barriere for at få borgere i egen bolig

Forvaltningen har identificeret en række barrierer for at støtte borgere i at flytte fra forsorgshjem til egen bolig – eller undgå ophold på forsorgshjem til at begynde med.

Barriererne relaterer sig til, at borgere i målgruppen typisk ikke har råd til at betale indskud til lejlighed, og at det generelt er meget vanskeligt for borgerne at få økonomisk hjælp her til.

Samtidig er det tilfældet for langt de fleste borgere, der flytter fra forsorgshjem og ud i egen bolig, at de mangler til at møblere et hjem (møbler, lamper, dyne, pude, service, bestik, gryder mv.), som de også har brug for støtte til.

Barriererne uddybes nedenfor.

1. Krav til rådighedsbeløb

I Norddjurs Kommune er der politisk fastsat et rådighedsbeløb på 5.473 kr. pr. måned (2023-priser) som betingelse for at kunne få økonomisk hjælp til indskud. Ansøgninger afslås, hvis huslejen i den pågældende bolig medfører, at borgeren ikke kan opretholde det fastsatte rådighedsbeløb efter betaling af faste udgifter.

Det er allerede en stor udfordring at finde boliger, hvor borgere på de laveste ydelser kan leve op til dette krav. Den kommende kontanthjælpsreform forventes at forværre situationen yderligere og gøre det endnu vanskeligere for målgruppen at opfylde kravet til rådighedsbeløb.

2. Krav om opsparing ved enkeltydelse

I Norddjurs Kommune stilles krav om, at borgere skal spare op til indskud under deres ophold på forsorgshjem. Intentionen om opsparing er god, men for målgruppen er kravet særdeles vanskeligt at imødekomme. Mange har livslange vaner med uhensigtsmæssig økonomiforvaltning, som ikke kan ændres under et kortvarigt ophold på forsorgshjem. Dermed kan kravet om opsparing bidrage til, at borgere fastholdes længere tid på forsorgshjem.

Det bemærkes, at ifølge gældende refusionsregler skal udslusning fra forsorgshjem ske inden for 120 dage (om 2 år 90 dage), hvilket gør det urealistisk for borgere på lave ydelser at spare op til indskud i tide.

For at støtte borgerne i at efterkomme kravet om opsparing, er der i samarbejde med ydelsesteamet etableret mulighed for frivillig administration af deres ydelse (f.eks. kontanthjælp). Ordningen indebærer, at borgeren kan give samtykke til, at ydelsesteamet tilbageholder et beløb til opsparing. Erfaringen er dog, at målgruppen ofte har svært ved at indgå sådanne aftaler, da økonomiske udfordringer og misbrug gør det vanskeligt for borgerne at prioritere opsparing.

Siden ordningen blev indført, er der kun ét eksempel på en borger, der har valgt opsparing. Denne borger adskiller sig fra den typiske målgruppe ved at have en relativt høj ydelse og ingen misbrugsproblematik, og vurderingen er, at borgeren kunne have været hjulpet hurtigere i egen bolig, hvis kravet om opsparing ikke var der.

Alle øvrige borgere har fravalgt ordningen for fortsat at have midler til misbrug, gældsbetaling mv.

3. Sagsbehandlingstid

Den nuværende sagsbehandlingstid for ansøgninger om indskudslån og enkeltydelser harmonerer ikke med de tidsfrister, udlejere typisk stiller for underskrivelse af lejekontrakt. Ofte skal en borger på forsorgshjem acceptere et lejetilbud og underskrive kontrakten inden for cirka to uger, mens sagsbehandlingstiden for indskudslån kan være op til en måned.

Hvis borgeren underskriver lejekontrakten, før der foreligger en afgørelse, hæfter borgeren selv for beløbet og modtager automatisk afslag på ansøgningen. Denne praksis skaber en betydelig barriere for hurtig udslusning til egen bolig.

Mulige tiltag

Forvaltningen har – bl.a. gennem undersøgelse af praksis i andre kommuner – identificeret følgende mulige løsninger. Det skal bemærkes, at det alene omfatter en afdækning af praksis andre steder, og at der ikke er foretaget en vurdering af de mulige indsatser:

- **Undtagelser til rådighedsbeløbet:**

At der gives dispensation fra kravet om rådighedsbeløb for denne målgruppe ud fra en konkret og individuel vurdering.

- **Forhåndsgodkendelse af udgifter:**

Andre kommuner har gode erfaringer med forhåndsgodkendelse af udgifter til erhvervelse af lejebolig, herunder husleje, vand, varme, el, depositum og eventuel etableringsydelse. En sådan praksis giver mulighed for at fastslå, hvad en borger kan godkendes til i husleje, hvilket gør boligsøgningen mere målrettet og forebygger tab af boligtilbud pga. lange sagsbehandlingstider.

- **Øremærket pulje:**

Hvis forhåndsgodkendelse ikke er mulig, kan det overvejes at etablere en øremærket pulje på Socialområdet til indskudslån og etableringsudgifter for borgere, der skal flytte fra forsorgshjem til egen bolig.

- **Etablering af indbo:**

Der kan indgås aftaler med lokale genbrugsforretninger om levering af en indbo-/startpakke til borgere, der flytter fra forsorgshjem. Alternativt kan der ydes et fast beløb til etablering som følgeudgift til Housing First-indsatsen.